

Centraal Bureau voor de Statistiek

Economie, Bedrijven en NR
Overheidsfinanciën en Consumentenprijzen

*Postbus 24500
2490 HA Den Haag*

De invoering van nieuwe waarnemingsmethoden in de Consumentenprijsindex (CPI) Nieuwe methoden voor vliegtickets en pakketreizen

Jan Walschots

9 Februari 2012

DE INVOERING VAN NIEUWE WAARNEMINGSMETHODEN IN DE CONSUMENTENPRIJSINDEX (CPI) NIEUWE METHODEN VOOR VLIEGTICKETS EN PAKKETREIZEN

Samenvatting:

Dit rapport gaat over de invoering van nieuwe waarnemingsmethoden in de Consumentenprijsindex (CPI).

Eerst worden in hoofdstuk 2 wijzigingen beschreven die per januari 2012 zijn ingevoerd bij de meting van prijzen van vliegtickets en van pakketreizen en de gevolgen voor de CPI en de HICP.

In hoofdstuk 3 wordt beschreven hoe nieuwe methoden van waarneming ingevoerd kunnen worden in de productie van de CPI. In veel gevallen zijn er geen merkbare gevolgen voor de gebruiker van de uitkomsten en is directe koppeling mogelijk.

Bij belangrijke wijzigingen in methode, vooral als het seizoenspatroon van waargenomen prijzen verandert, kunnen de gevolgen echter wel implicaties hebben voor de gebruikers. Dan is een aangepaste methode van berekening en publicatie wenselijk. Dat is bij de nieuwe methode voor pakketreizen en vliegtickets het geval.

Als aangepaste methode worden de dakpanpublicatie en niveaucorrectie geïntroduceerd. De dakpanpublicatie leidt tot een iets gewijzigde methode voor de berekening van officiële inflatiecijfers. De reeds gepubliceerde inflatiecijfers veranderen daarbij niet.

In het vierde hoofdstuk van het rapport wordt samengevat hoe de officiële inflatiecijfers worden berekend. Tevens wordt advies gegeven aan gebruikers bij het gebruik van de CPI voor indexeringsdoeleinden,

Trefwoorden: Consumentenprijsindex, CPI, indexering,

1. Inleiding

In januari 2012 heeft het CBS bij de Consumentenprijsindex (CPI) een nieuwe waarnemingsmethode ingevoerd voor de prijzen van vliegtickets en van pakketreizen. In beide productgroepen wijzigt het gepubliceerde seizoenspatroon van de uitkomsten. De wijziging heeft in sommige maanden belangrijke gevolgen voor de index. Daarom maakt het CBS voor het jaar 2011 een herberekening van de CPI-uitkomsten. Hierdoor blijven de gepubliceerde inflatiecijfers correct.

De herberekening heeft beperkte gevolgen voor gebruikers. In paragraaf 4.2 wordt een advies gegeven voor de juiste toepassing van de indexcijfers voor en na herberekening bij het gebruik van de CPI voor indexeringsdoeleinden. Deze adviezen zijn ook verwerkt in de werking van de huuraanpassingsmodule die het CBS op de website aanbiedt. Analisten kunnen worden geconfronteerd met veranderingen in het patroon van sommige indices. De gevolgen van de wijzigingen zijn volledig beschreven in paragraaf 2.4.

In hoofdstuk 2 worden de wijzigingen in de waarnemingsmethode en de gevolgen voor de uitkomsten vanaf 2012 toegelicht. Hoofdstuk 3 beschrijft in het algemeen de methodiek bij de invoering van nieuwe waarnemingsmethoden. In hoofdstuk 4 wordt de berekening van het officiële inflatiecijfer toegelicht en wordt advies gegeven over het gebruik van de uitkomsten voor indexeringsdoeleinden.

2. Nieuwe waarnemingsmethoden in 2012

2.1 Nieuwe methode voor vliegpreizen

Vanaf 2012 worden de waargenomen prijzen van vliegpreizen opgenomen in de CPI voor de maand waarin de vlucht plaatsvindt. Tot 2011 werden de waargenomen prijzen opgenomen in de CPI voor de maand waarin het ticket werd aangeschaft.

Vliegtickets worden door consumenten vaak één of meerdere maanden eerder aangeschaft dan de dag waarop de vlucht plaatsvindt. De prijs van een vlucht kan fluctueren afhankelijk van de dag en tijdstip van de vlucht en van het aantal dagen tussen de datum van de aanschaf van het ticket en het vertrek. Om een goede doorsnede van de door consumenten betaalde prijzen te krijgen meet het CBS de prijs van vliegtickets dan ook in meerdere maanden voorafgaand aan de voor de CPI geselecteerde vluchten.

De wijziging in de methode houdt bijvoorbeeld in dat de prijs die een consument in oktober betaalt voor een vlucht in december voorheen werd meegeteld voor de CPI voor oktober, maar vanaf 2012 voor de CPI van december. Met de nu doorgevoerde methode wordt een voorschrift opgevolgd in de geharmoniseerde consumentenprijsindex HICP. Daarin wordt geregeld dat prijzen van alle diensten

moeten worden toegerekend aan de maand waarin de consumptie van de dienst kan beginnen.

2.2 Nieuwe methode voor pakketreizen

Vanaf 2012 volgt het CBS in de CPI de kortetermijnfluctuaties in de prijzen van pakketreizen.

Bij de meting van de prijzen van pakketreizen maakte het CBS vele jaren het onderscheid tussen pakketreizen uit het zomerseizoen en pakketreizen uit het winterseizoen. De prijs van een pakketreis werd tot nu toe gebruikt bij de berekening van de CPI in het seizoen waarin de reis vertrekt. Een steekproef van prijzen voor reizen aangeboden door touroperators in het zomerprogramma of uit het winterprogramma werd vergeleken met een overeenkomstige steekproef uit de programma's van het voorgaande jaar. Zo werd bepaald hoe het prijsniveau in het zomer- of winterprogramma zich had ontwikkeld ten opzichte van het voorgaande jaar. Deze mutatie werd gebruikt voor de CPI in alle maanden van het zomer- of winterseizoen. Prijsverschillen tussen de verschillende maanden binnen de seizoenen werden daardoor niet gemeten.

Sinds enige tijd ontvangt het CBS gedetailleerde gegevens over reizen verkocht door een aantal grote touroperators. Hiermee is het mogelijk om de prijsontwikkeling op korte termijn nauwkeurig te meten. De prijs van een pakketreis wordt nu gebruikt bij de berekening van de CPI in de maand waarin de reis vertrekt. Prijsverschillen tussen verschillende maanden en het seizoenspatroon in de prijs worden nu zichtbaar in de CPI voor pakketreizen.

2.3 Invoering van de nieuwe methoden

Het CBS beschikte ook in het jaar 2011 al over de gegevens volgens de nieuwe waarnemingsmethoden. Als deze nieuwe gegevens toen al waren ingevoerd in de berekening van de CPI en van het officiële inflatiecijfer, dan had dat in een aantal maanden een merkbare invloed op het inflatiecijfer gehad zonder dat de precieze omvang daarvan bekend was geweest. Dit was ongewenst. Daarom heeft het CBS gedurende 2011 de prijsindices voor vliegtickets en voor pakketreizen nog berekend en gepubliceerd op dezelfde manier als in 2010.

De in 2011 gepubliceerde indexcijfers zijn geheel vergelijkbaar met de uitkomsten uit eerdere jaren, en ook het inflatiecijfer is daarom in 2011 juist gepubliceerd.

Om een goede vergelijking met de uitkomsten uit 2012 te maken zijn de uitkomsten voor 2011 nu herberekend volgens de hierboven beschreven nieuwe methoden. Het CBS publiceert deze "indexcijfers na herberekening" naast de gedurende 2011 gepubliceerde "indexcijfers voor herberekening".

De indexcijfers "na herberekening" zijn uitsluitend bedoeld om te vergelijken met uitkomsten die vanaf 2012 worden gepubliceerd. De indexcijfers over 2011 "voor herberekening" zijn bedoeld om te vergelijken met uitkomsten die in andere maanden in 2011 of in de jaren daarvoor zijn gepubliceerd.
--

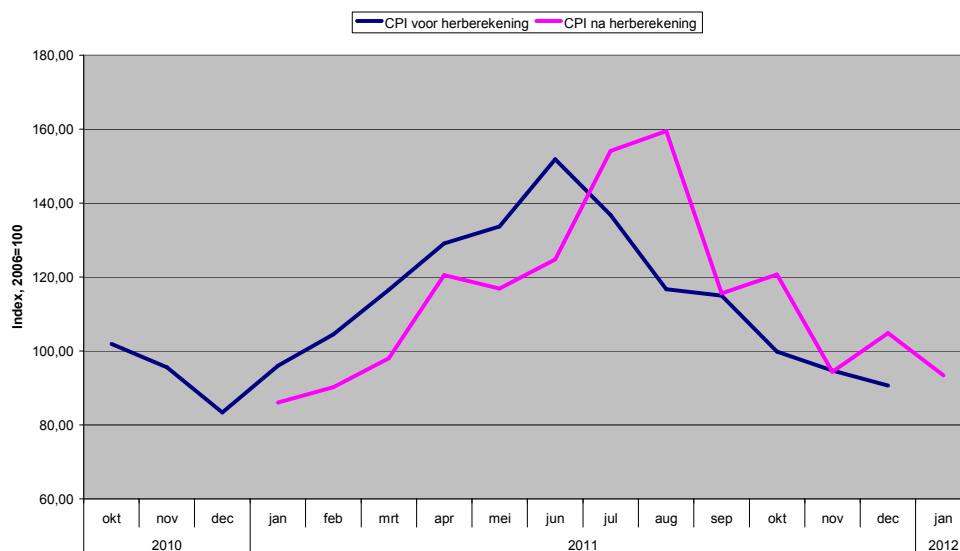
De herberekening is zo uitgevoerd dat de gemiddelde index over het jaar 2011 na de herberekening niet anders is dan ervoor. Een volledige beschrijving van de methode van herberekening wordt in hoofdstuk 3 van dit rapport gegeven.

2.4 Uitkomsten voor en na herberekening

Tabel 1 geeft de uitkomsten voor en na herberekening over 2011 en de vergelijkbare uitkomsten van 2010 en januari 2012.

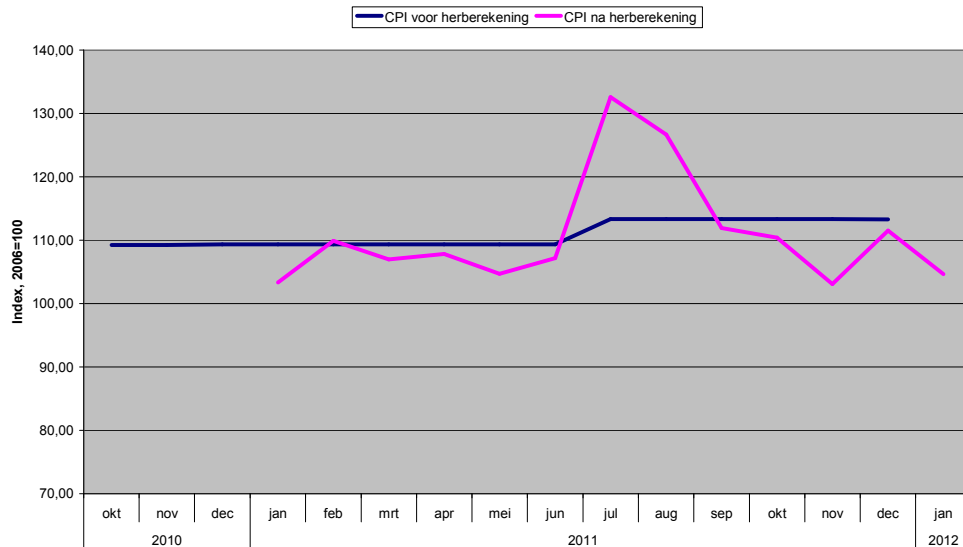
Uit de herberekende prijsindex voor vliegtickets blijkt dat de consumenten in 2011 het meest betaalden voor vluchten die in juli en augustus vertrokken. Bij de indexcijfers voor herberekening was dit niet het geval. Zij lieten in juli en augustus al een daling zien van de gemiddelde aanschafprijs. Het betrof dan veelal prijzen voor vluchten die pas in september of later vertrokken (zie figuur 1).

Figuur 1: CPI vliegtickets voor en na herberekening

In de nieuwe berekening voor de pakketreizen blijkt eveneens dat de hoogste prijzen werden betaald voor reizen in juli en augustus. Prijsverschillen tussen het hoogseizoen en het voorseizoen kwamen voorheen niet tot uiting in de CPI (zie figuur 2).

Figuur 2: CPI pakketreizen voor en na herberekening

2.5 Invoering van de nieuwe methoden in de HICP

In de geharmoniseerde consumentenprijsindex HICP worden nieuwe methoden conform internationale afspraken altijd via directe koppeling ingevoerd. Als de nieuwe methoden een belangrijke invloed hebben op uitkomsten van de inflatie of op de prijsontwikkelingen van de betrokken productgroepen dan worden de verschillen met de oorspronkelijke indexcijfers beschikbaar gesteld naast de gepubliceerde uitkomsten.

Nederland voert de nieuwe methode met terugwerkende kracht in vanaf 2011. De gemiddelde uitkomsten over 2011 voor de HICP veranderen niet, maar de maandelijkse indexcijfers in 2011 worden herzien. De nieuwe uitkomsten en de invloed op de uitkomsten zijn samengevat in tabel 2.

De herberekende indexcijfers leiden tot nieuwe HICP-inflatiecijfers voor 2011. De bijstellingen variëren tussen -0,2 en +0,4 procentpunt.

Tabel 1. Indexcijfers en jaarmutatie nationale CPI. Herberekening prijzen van vliegtickets en pakketreizen

	0000 TOTAAL		0733 Personenvervoer door de lucht				0962 Pakketreizen naar het buitenland					
	Index		Jaar-op-jaar mutatie		Index		Jaar-op-jaar mutatie		Index		Jaar-op-jaar mutatie	
	Voor herberekening	Na herberekening	berekend op cijfers voor herberekening	berekend op cijfers na herberekening	Voor herberekening	Na herberekening	berekend op cijfers voor herberekening	berekend op cijfers na herberekening	Voor herberekening	Na herberekening	berekend op cijfers voor herberekening	berekend op cijfers na herberekening
2010 jan	104.93				96.59				111.30			
feb	105.68				110.75				111.30			
mrt	106.93				111.49				111.30			
apr	107.29				136.71				111.30			
mei	107.25				125.20				111.30			
jun	106.74				126.85				111.30			
jul	106.44				113.13				109.26			
aug	106.60				106.75				109.26			
sep	107.26				103.47				109.26			
okt	107.35				101.86				109.26			
nov	107.22				95.55				109.26			
dec	106.99				83.30				109.34			
2011 jan	107.00	106.87	2.0		96.04	86.10	-0.6		109.34	103.33	-1.8	
feb	107.74	107.68	1.9		104.52	90.24	-5.6		109.34	109.91	-1.8	
mrt	109.02	108.90	2.0		116.56	98.06	4.5		109.34	106.96	-1.8	
apr	109.54	109.48	2.1		129.12	120.56	-5.6		109.34	107.82	-1.8	
mei	109.71	109.57	2.3		133.73	116.90	6.8		109.34	104.67	-1.8	
jun	109.18	109.03	2.3		151.87	124.79	19.7		109.34	107.18	-1.8	
jul	109.23	109.58	2.6		136.78	154.08	20.9		113.34	132.55	3.7	
aug	109.38	109.76	2.6		116.74	159.48	9.4		113.34	126.68	3.7	
sep	110.17	110.15	2.7		114.95	115.55	11.1		113.34	111.93	3.7	
okt	110.15	110.20	2.6		99.84	120.67	-2.0		113.34	110.39	3.7	
nov	110.01	109.86	2.6		94.75	94.32	-0.8		113.34	103.08	3.7	
dec	109.54	109.58	2.4		90.67	104.82	8.8		113.27	111.48	3.6	
2012 jan		109.52		2.5		93.40		8.5		104.63		1.3

Bron: CBS

Tabel 2. Geharmoniseerde index HICP. Herberekening prijzen van vliegtickets en pakketreizen en impact op jaarmutaties

	0000 TOTAAL					0733 Personenvervoer door de lucht					0960 Pakketreizen				
	Index		Jaar-op-jaar mutatie			Index		Jaar-op-jaar mutatie			Index		Jaar-op-jaar mutatie		
	Oorspronkelijk	Na herberekening	Oorspronkelijk	Na herberekening	Impact	Oorspronkelijk	Na herberekening	Oorspronkelijk	Na herberekening	Impact	Oorspronkelijk	Na herberekening	Oorspronkelijk	Na herberekening	Impact
2010 jan	105.52					99.27					115.22				
feb	106.51					113.87					115.22				
mrt	108.08					114.67					115.22				
apr	108.45					140.51					115.22				
mei	108.35					128.74					115.22				
jun	107.64					130.36					115.22				
jul	107.01					116.27					113.11				
aug	107.16					109.74					113.11				
sep	107.96					106.38					113.11				
okt	108.22					104.86					113.11				
nov	108.06					98.30					113.11				
dec	107.77					85.71					113.19				
2011 jan	107.68	107.52	2.0	1.9	-0.2	98.93	88.61	-0.3	-10.7	-10.4	113.19	106.97	-1.8	-7.2	-5.4
feb	108.67	108.60	2.0	2.0	-0.1	107.64	92.92	-5.5	-18.4	-12.9	113.19	113.78	-1.8	-1.2	0.5
mrt	110.21	110.08	2.0	1.9	-0.1	120.00	100.95	4.6	-12.0	-16.6	113.19	110.72	-1.8	-3.9	-2.1
apr	110.82	110.74	2.2	2.1	-0.1	133.04	124.14	-5.3	-11.7	-6.3	113.19	111.62	-1.8	-3.1	-1.4
mei	110.99	110.82	2.4	2.3	-0.2	137.93	120.37	7.1	-6.5	-13.6	113.19	108.36	-1.8	-6.0	-4.2
jun	110.30	110.12	2.5	2.3	-0.2	156.61	128.67	20.1	-1.3	-21.4	113.19	110.96	-1.8	-3.7	-1.9
jul	110.06	110.48	2.9	3.2	0.4	140.88	158.88	21.2	36.6	15.5	117.33	137.22	3.7	21.3	17.6
aug	110.16	110.61	2.8	3.2	0.4	120.38	164.40	9.7	49.8	40.1	117.33	131.14	3.7	15.9	12.2
sep	111.17	111.15	3.0	3.0	0.0	118.48	119.15	11.4	12.0	0.6	117.33	115.88	3.7	2.4	-1.3
okt	111.21	111.27	2.8	2.8	0.1	102.81	124.40	-2.0	18.6	20.6	117.33	114.27	3.7	1.0	-2.7
nov	111.01	110.83	2.7	2.6	-0.2	97.47	97.09	-0.8	-1.2	-0.4	117.33	106.71	3.7	-5.7	-9.4
dec	110.43	110.48	2.5	2.5	0.0	93.30	107.90	8.9	25.9	17.0	117.26	115.41	3.6	2.0	-1.6
2012 jan	110.61		2.9			96.13		8.5			108.32		1.3		

Bron: CBS

3. Algemene methodiek voor de invoering van nieuwe waarnemingsmethoden in de CPI

3.1 Inleiding

De consumentenprijsindex (CPI) meet de prijsstijging van een uitgebreid pakket van door consumenten aangeschafte goederen en diensten. De methode van prijswaarneming kan per product verschillen en in de loop van de tijd veranderen.

In het verleden werd ongeveer een maal per vijf jaar een nieuwe indexreeks opgestart waarbij niet alleen nieuwe gewichten maar ook nieuwe methoden konden worden ingevoerd. Vanaf de invoering van de jaarlijkse basisverlegging in de reeks 2006=100 is er één doorlopende reeks van uitkomsten.

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe methodewijzigingen in deze doorlopende reeks van de CPI worden ingevoerd. Dat kan door directe koppeling of door een dakpanpublicatie met niveaucorrectie. De keuze tussen deze twee methodes hangt af van de aard en impact van de wijziging.

3.2 Directe koppeling

De consumentenprijsindex (CPI) meet de prijsstijging van door consumenten aangeschafte producten (goederen en diensten). De CPI wordt samengesteld door voor een representatieve groep producten de prijsontwikkeling te meten en de uitkomsten per product of productgroep samen te wegen. Inflatie wordt gemeten als de verandering van de CPI over een periode van 12 maanden. Ook veranderingen van de CPI van maand op maand of over een periode van meerdere maanden of jaren zijn voor veel gebruikers en analisten van belang.

De methode van de meting van de prijsontwikkeling kan per product verschillen. Deze kan onder andere afhangen van de aard van het product, van de bedrijven die de producten verkopen, en van kenmerken van het prijsverloop van het product.

De CPI is voortdurend in ontwikkeling. Elk jaar worden er nieuwe producten aan de waarneming toegevoegd en verdwijnen artikelen waarvan het belang voor de consument is terug gevallen. Ook zijn er wijzigingen in de waarnemings- en berekeningsmethoden bij bepaalde producten of bij bepaalde bedrijven.

De meeste veranderingen in het productieproces leiden niet tot een wezenlijke wijziging van de gemeten prijsreeksen van de betrokken producten. De nieuwe methoden kunnen dan gewoon van de ene op de andere maand worden ingevoerd zonder dat een vertekening in de uitkomsten ontstaat. Wij noemen dit *directe koppeling*. Zo een koppeling vindt gewoonlijk per december plaats. De prijsindexreeksen voor de betrokken producten zijn dan tot en met december van een bepaald jaar gebaseerd op de oude methode. De prijsmutatie vanaf die maand december op januari en latere mutaties zijn volgens een nieuwe methode berekend.

Ook wijzigingen in de samenstelling van het pakket waargenomen goederen en diensten en wijzigingen van de wegingsfactoren worden gewoonlijk per december doorgevoerd en direct aan de bestaande uitkomsten gekoppeld.

3.3 Wijzigingen met invloed op het gemeten seizoenspatroon

Er zijn ook wijzigingen in methode die leiden tot een wezenlijke verandering van de gemeten tijdreeksen van het betrokken product. Het gaat in de eerste plaats om wijzigingen waarbij het seizoensverloop van de prijs van het product anders wordt gemeten. Dit hoeft niet gepaard te gaan met een verandering van de lange termijn gemiddelde prijsontwikkeling. Het kan ook gaan om andere belangrijke wijzigingen in de CPI-berekening.

Een seizoenspatroon houdt in dat gemeten prijzen elk jaar in bepaalde maanden hoger of lager zijn dan in andere maanden van het jaar. Voorbeelden van producten waarbij een seizoenspatroon kan optreden zijn:

- Seizoensproducten, producten die niet het gehele jaar verkrijgbaar zijn,
- Artikelen met een regelmatige uitverkoop, bijvoorbeeld kleding,
- Pakketreizen of luchtvaartverkeer.

Als door een verandering in de waarnemingsmethode het seizoenspatroon van de gemeten prijzen van een product(groep) belangrijk wijzigt, kunnen bij directe koppeling de uitkomsten over de inflatie vertekend raken:

- Het eerste probleem is dat de jaar-op-jaar mutatie in een bepaalde maand niet alleen de trendmatige prijsontwikkeling representeert, maar ook het verschil in de wijze waarop het seizoenseffect in de oude en nieuwe methode wordt meegenomen. Dit kan worden beschouwd als een vertekening van het inflatiecijfer voor die maand.
- Het tweede probleem is dat de indexreeks structureel kan verschuiven als het seizoenseffect belangrijk verschilt tussen de oude en de nieuwe methode in de maand waarin gekoppeld wordt.

3.4 Oplossingen voor een wijziging van het gemeten seizoenspatroon

Beide problemen kunnen worden opgelost, maar vragen om een verschillende aanpak. Het eerste probleem kan worden opgelost door de toepassing van een zogenaamde dakpanpublicatie, de tweede door een niveaucorrectie. Meestal zal er voor worden gekozen om beide tegelijk toe te passen.

3.4.1 De dakpanpublicatie

Het doel van de dakpanpublicatie is dat de maandelijkse inflatiecijfers niet worden vertekend door een wijziging in methode. Bij de dakpanmethode worden over een jaar twee reeksen van maandindexcijfers berekend:

- Gedurende het jaar van overgang worden maandelijks indexcijfers over dat jaar volgens de oude methode gepubliceerd. Deze zijn geheel vergelijkbaar met de uitkomsten over het voorgaande jaar.
- Aan het einde van het overgangsjaar worden daarnaast indexcijfers gepubliceerd over dat jaar, die zijn berekend volgens de nieuwe methode. Deze zijn geheel vergelijkbaar met de uitkomsten die in het volgende jaar zullen worden gepubliceerd.

3.4.2 De niveaucorrectie

Het doel van de niveaucorrectie is om een mogelijke vertekening in het gemiddelde inflatiecijfer in het jaar na overgang op een nieuwe methode te voorkomen.

Werkelijke prijzen kunnen door seizoenseffecten in december extra hoog (of extra laag) zijn ten opzichte van het gemiddelde in een jaar. Sommige methoden nemen niet alle seizoenseffecten mee in de berekening. Als zo een methode per december wordt vervangen door een nieuwe methode die de extra hoge (of extra lage) prijzen wel meeneemt in de berekening, komt de gemiddelde index in het eerste jaar na de overgang te laag (of te hoog) uit.

De jaar-op-jaar inflatie kan daardoor ook gemiddeld over het jaar naar beneden worden vertekend. Dat is ongewenst. Dit wordt opgelost door de index gedurende het gehele eerste jaar vanaf de invoering van de nieuwe methode te corrigeren met de gemiddelde waarde van deze vertekening.

De vertekening is van tevoren niet precies bekend. Echter als gedurende een jaar uitkomsten zowel volgens de oude als volgen de nieuwe methode worden berekend kan de vertekening worden bepaald als het verschil tussen de gemiddelde index per jaar volgens de twee methoden. De reeks volgens de nieuwe methode wordt gecorrigeerd met deze berekende vertekening. Het resultaat is dat de gemiddelde index over het jaar volgens de oude en de nieuwe methode gelijk is.

3.4.3 Combinatie van dakpanpublicatie en niveaucorrectie

De dakpanpublicatie vereist gedurende een jaar de berekening van indexcijfers volgens twee methoden. Ook de niveaucorrectie kan pas na een jaar dubbel berekenen exact worden vastgesteld. Daarom zullen deze beide vaak worden gecombineerd. Eerst wordt over een jaar gepubliceerd volgens de oude methode. Na dat jaar worden de indexcijfers herberekend volgens de nieuwe methode. Op deze herberekende indexcijfers wordt de niveaucorrectie toegepast. De herberekende indexcijfers worden naast de oorspronkelijke gepubliceerd.

Merk op dat door de niveaucorrectie geen dakpanpublicatie van de jaargemiddelden nodig is omdat de jaargemiddelde index voor de nieuwe en oude methode gelijk zijn gemaakt.

4. De berekening van de inflatie en het gebruik van de indexcijfers bij een herberekening

In dit hoofdstuk wordt beschreven welke uitkomsten door het CBS in het geval van een methodewijziging worden gepubliceerd. Het gaat om de indexcijfers, inflatiecijfers en maand-op-maand mutaties.

Over het gebruik van de CPI voor indexeringsdoeleinden wordt in paragraaf 4.2 een advies gegeven. De “Huuraanpassingsmodule”, die het CBS op de website publiceert, berekent de prijsverandering tussen willekeurige perioden in overeenstemming met deze adviezen.

4.1 De gepubliceerde indexcijfers en de berekende inflatiecijfers

De dakpanpublicatie wordt in de CPI het eerst toegepast op uitkomsten over het jaar 2011. In onderstaand schema is een overzicht gegeven van gepubliceerde en nog te publiceren indexcijfers volgens de oude en de nieuwe methode voor de 36 maanden in de jaren 2010, 2011 en 2012.

- Indexcijfers over het overgangsjaar en eerdere jaren zijn berekend volgens de oude methode. In het schema zijn dat de maanden 1 t/m 12 over jaar 2010 en de maanden 13a t/m 24a over het jaar 2011.
- Herberekende indexcijfers over het overgangsjaar en indexcijfers over latere jaren zijn berekend volgens de nieuwe methode. In het schema zijn dat de maanden 13b t/m 24b over het jaar 2011 en de maanden 25 t/m 36 over het jaar 2012.
- Jaar-op-jaar inflatiecijfers in het jaar 2011 worden berekend en gepubliceerd door de oorspronkelijke maandindexcijfers 13a t/m 24a in het jaar 2011 te vergelijken met de eerdere indexcijfers 1 t/m 12 uit het jaar 2010.
- Jaar-op-jaar inflatiecijfers in het jaar 2012 worden berekend en gepubliceerd door de maandindexcijfers 25 t/m 36 in het jaar 2012 te vergelijken met de herberekende indexcijfers 13b t/m 24b uit het jaar 2011.
- Maand-op-maand prijsmutaties worden in het jaar 2011 berekend uit de oorspronkelijke indexcijfers 13a t/m 24a. Vanaf januari van het jaar 2012 worden maand-op-maand mutaties berekend binnen de nieuwe methode. De eerste keer is dat het maand cijfer 25 over januari 2012 ten opzichte van het maandcijfer 24b over december 2011.
- Het jaargemiddelde voor het jaar 2011 berekend uit 13a t/m 24a is gelijk aan het gemiddelde berekend uit 13b t/m 24b.

Schema 1 Indexcijfers en inflatiecijfers bij een dakpanpublicatie over 2011

Indexcijfer	Inflatiecijfer Jaar-op-jaar	Mutatiecijfer Maand-op-maand
1 jan-10		
2 feb-10		
3 mrt-10		
4 apr-10		
5 mei-10		
6 jun-10		
7 jul-10		
8 aug-10		
9 sep-10		
10 okt-10		
11 nov-10		
12 dec-10		
Jaar 2010 = Gem (1:12)		
13a jan-11 voor herberekening	13a / 1	13a / 12
13b jan-11 na herberekening		
14a feb-11 voor herberekening	14a / 2	14a / 13a
14b feb-11 na herberekening		
15a mrt-11 voor herberekening	15a / 3	15a / 14a
15b mrt-11 na herberekening		
16a apr-11 voor herberekening	16a / 4	16a / 15a
16b apr-11 na herberekening		
17a mei-11 voor herberekening	17a / 5	17a / 16a
17b mei-11 na herberekening		
18a jun-11 voor herberekening	18a / 6	18a / 17a
18b jun-11 na herberekening		
19a jul-11 voor herberekening	19a / 7	19a / 18a
19b jul-11 na herberekening		
20a aug-11 voor herberekening	20a / 8	20a / 19a
20b aug-11 na herberekening		
21a sep-11 voor herberekening	21a / 9	21a / 20a
21b sep-11 na herberekening		
22a okt-11 voor herberekening	22a / 10	22a / 21a
22b okt-11 na herberekening		
23a nov-11 voor herberekening	23a / 11	23a / 22a
23b nov-11 na herberekening		
24a dec-11 voor herberekening	24a / 12	24a / 23a
24b dec-11 na herberekening		
Jaar 2011 = Gem(13a:24a) = Gem(13b:24b)		
25 jan-12	25 / 13b	25 / 24b
26 feb-12	26 / 14b	26 / 25
27 mrt-12	27 / 15b	27 / 26
28 apr-12	28 / 16b	28 / 27
29 mei-12	29 / 17b	29 / 28
30 jun-12	30 / 18b	30 / 29
31 jul-12	31 / 19b	31 / 30
32 aug-12	32 / 20b	32 / 31
33 sep-12	33 / 21b	33 / 32
34 okt-12	34 / 22b	34 / 33
35 nov-12	35 / 23b	35 / 34
36 dec-12	36 / 24b	36 / 35
Jaar 2012 = Gem(25:36)		

4.2 Advies over het gebruik van de oorspronkelijke en de herberekende indexcijfers

Bij de dakpanpublicatie geeft het CBS volledige transparantie over de gevolgen van de methodewijzigingen op de indexcijfers. De volgende inflatiecijfers kunnen worden beschouwd als de officiële inflatiecijfers zoals bepaald door het CBS:

- De maandelijkse jaar-op-jaar inflatiecijfers zijn in het jaar 2011 berekend door de oorspronkelijke indexcijfers uit het jaar 2011 te vergelijken met de indexcijfers uit het jaar 2010. De gepubliceerde inflatiecijfers worden derhalve niet gereviseerd.
- In het jaar 2012 zullen de maandelijkse jaar-op-jaar inflatiecijfers worden berekend door de indexcijfers uit het jaar 2012 te vergelijken met de herberekende indexcijfers uit jaar 2011. Dit zijn eerst gepubliceerde inflatiecijfers.
- In het jaar 2011 zijn maand-op-maand mutaties berekend op de oorspronkelijke indexcijfers. Deze eerst gepubliceerde cijfers blijven de officiële mutatiecijfers.
- De jaargemiddelde index wordt niet gereviseerd dus de jaargemiddelde inflatie kan berekend worden uit deze jaarindexcijfers.

Directe vergelijkingen tussen “nieuwe” indexcijfers en “oude” indexcijfers kunnen zijn vertekend door een verschillend patroon van de twee reeksen. Deze dienen daarom zo mogelijk te worden vermeden. Een directe vergelijking van de herberekende uitkomst voor januari 2011 en de uitkomst van december 2010 kan bovendien vertekend zijn door de uitgevoerde niveaucorrectie.

Voor de berekening van een prijsontwikkeling over een *periode* die afwijkt van één maand of één jaar geldt het volgende:

- Als het einde van de *periode* ligt in december van het jaar 2011 of eerder worden de oorspronkelijke indexcijfers gebruikt.
- Als het einde van de *periode* ligt in januari van het jaar 2012 of later en het begin van de *periode* in het jaar 2011 worden de herberekende indexcijfers over 2011 gebruikt.
- Als het einde van de *periode* ligt in januari van het jaar 2012 of later en het begin van de *periode* in december van het jaar 2010 of eerder, dan worden de indexcijfers direct vergeleken.